

Ogólne wnioski i rekomendacje:

1. W projektach i działaniach związanych z rozwojem turystyki w gminie Koronowo uwzględnić należy specyfikę ruchu turystycznego i samych turystów i ich kategorii.. w szczególności wszystkie istotne różnice charakterystyk społeczno demograficznych. zwłaszcza wieku, wykształcenia.
2. Po wtóre (o czym więcej w dalszych rozdziałach) uwzględnić trzeba różnice, potrzeb opinii; upodobań; nawyków itp. rzutujące na zachowania i oczekiwania turystów i poszczególnych ich kategorii.
3. Specyficzną dla gminy Koronowo i szczególnie ważną kategorią są tzw. turyści-rezydenci – właściciele i użytkownicy prawie 3000 domków letniskowych. Stanowią oni ogromna większość (ok. 70%) całości „osobodni” pobytu wszystkich przyjezdnych na teren gminy. Zarazem jednak funkcjonują jakby z boku i we własnym świecie...
4. Kontynuować trzeba analizy i ew. badania celem lepszego zdefiniowania podstawowych segmentów rynku (target groups).
5. Już wstępna charakterystyka turystów i specyfiki ruchu turystycznego w gminie Koronowo pozwala zarysować podstawowe uwarunkowania strategii jego rozwoju i wykorzystania go jako motoru rozwoju gminy. Są to m.in. takie wyznaczniki jak:
 - Koncentracja większości zjawisk i skutków ruchu turystycznego wokół Zalewu Koronowskiego w kilku najpopularniejszych miejscowościach rekreacyjno-wypoczynkowych
 - Relatywnie bardzo duży udział (by nie powiedzieć dominacja?) specyficznej kategorii turystów – turystów rezydentów – właścicieli i użytkowników domków letniskowych skupionych w kilkunastu koloniach głównie wokół Zalewu i kilku pobliskich jezior.
 - Kategorię tę charakteryzują bardzo specyficzne potrzeby, zachowania i postawy. Powinno to zostać uwzględnione i zdyskontowane w strategii rozwoju turystyki.
 - Równoległe występowanie trzech kategorii ruchu turystycznego:
 - weekendowego (w tym tranzytowego) obejmującego głównie mieszkańców Bydgoszczy i najbliższej okolicy Zalewu Koronowskiego; z dominacją ludzi młodych; docierających tu penetrujących okolice samochodami,
 - pobytowego (urlopowego; wakacyjnego) obejmującego bardziej zróżnicowane grupy turystów, ale z przewagą w/w,
 - rezydencjonalnego, obejmującego mieszkańców domków i domów letniskowych

z przewagą osób w średnim i starszym wieku z kilku inteligencko-urzędniczych grup społeczno-zawodowych i nastawionych na specyficzny rodzaj wypoczynku.

- Mały ruch tranzytowy; bardzo mały ruch międzynarodowy

Dalsze wnioski i rekomendacje zawiera zestawienie na końcu raportu.

Jezioro Koronowskie (fragm. w okolicy Sokole Kuźnicy)

II. Zachowania, preferencje i postawy turystów

Zachowania i postawy turystów i turystów-rezydentów omówione zostały już częściowo powyżej (w rozdziale I), przy okazji ogólnej charakterystyki tych dwóch z trzech podstawowych grup celowych naszych badań.

Mamy więc ogólny obraz dotyczący powodów (celów) i miejsc ich pobytu; jego częstotliwości, struktury i sezonowości, a także typowych sposobów dotarcia do celu.

Szereg innych zachowań, motywacji i potrzeb możemy się zasadnie spodziewać na podstawie owych charakterystyk. Dotyczy to potrzeb, czy potencjalnych zachowań wybranych grup celowych, np. młodzieży; emerytów; osób o wysokim wykształceniu i dobrej sytuacji ekonomicznej, czy niewykształconych w trudnej sytuacji materialnej.

Pogłębione i „kombinacyjne” analizy korelacyjne pozwolą z pewnością na odkrycie szeregu istotnych zależności i związków pomiędzy tymi i innymi jeszcze zmiennym, które zechcemy uwzględnić (jeśli oczywiście dysponujemy danymi na ich temat).

To może być (i mamy nadzieję, że będzie) przedmiotem dalszych studiów i analiz dla konkretnych projektów i zamierzeń w dziedzinie aktywizacji i wykorzystaniu potencjału turystycznego Ziemi Koronowskiej².

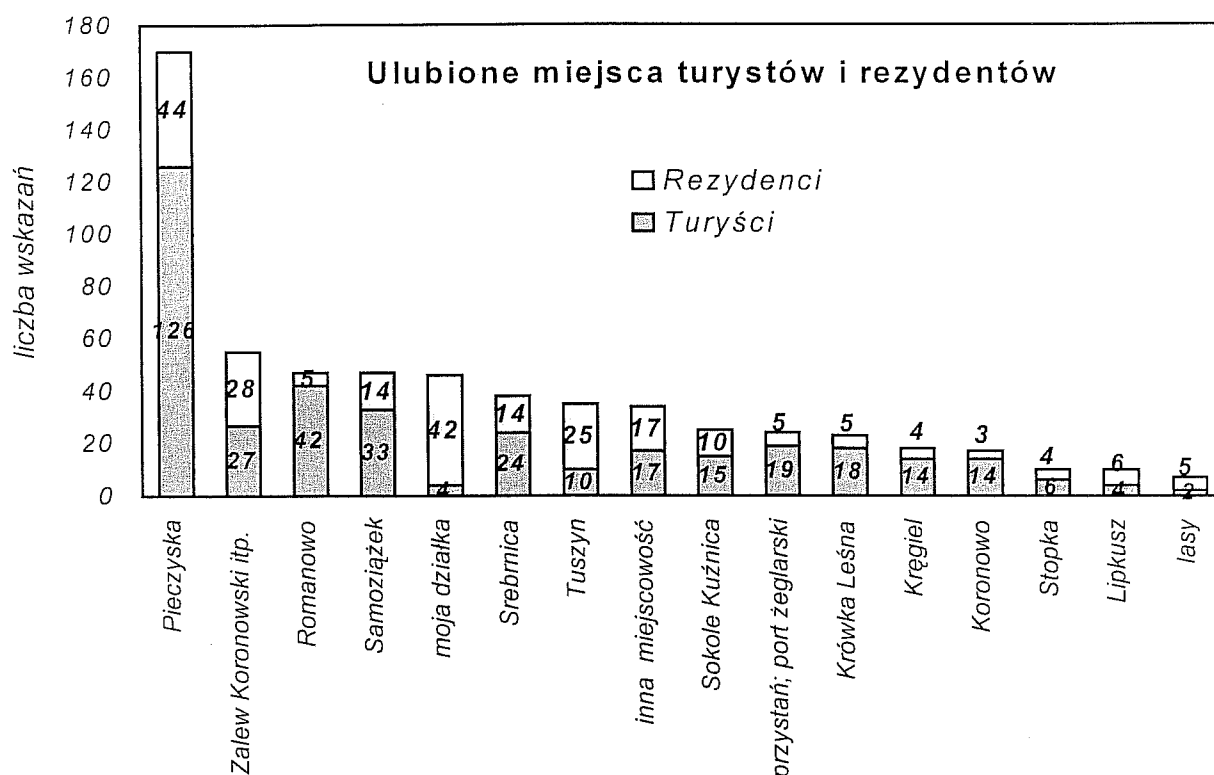
Tutaj zaś kontynuujemy ogólną prezentację wyników badań i podstawowe relacje i korelacje dotyczące zachowań i postaw badanych.

Jedno z pytań (T.5 i R-6) dotyczyło ulubionych miejsc pobytu. Odpowiedzi na nie przedstawia poniższy wykres 7.

Zdecydowanie najpopularniejszym miejscem nad Zalewem są Pieczyska. Wszystkie inne wskazania zyskały kilkakrotnie mniej punktów. Wynika to z pewnością z faktu, że to rzeczywiste centrum rekreacji na Ziemi Koronowskiej, ale także z doboru próby. Inne miejscowości uzyskały już znacznie mniejsze, podobne liczby wskazań: od kilkunastu do 40. Stosunkowo często respondenci wskazywali też na Zalew Koronowski w ogóle, a także własną działkę (oczywiście w przypadku turystów-rezydentów)

² Możemy również powrócić do wcześniejszych danych (i) lub przeanalizować je pod innym kątem i w innych korelacjach

Wykres 7. Ulubione miejsca w gminie Koronowo wskazywane przez respondentów

Źródło, jw.

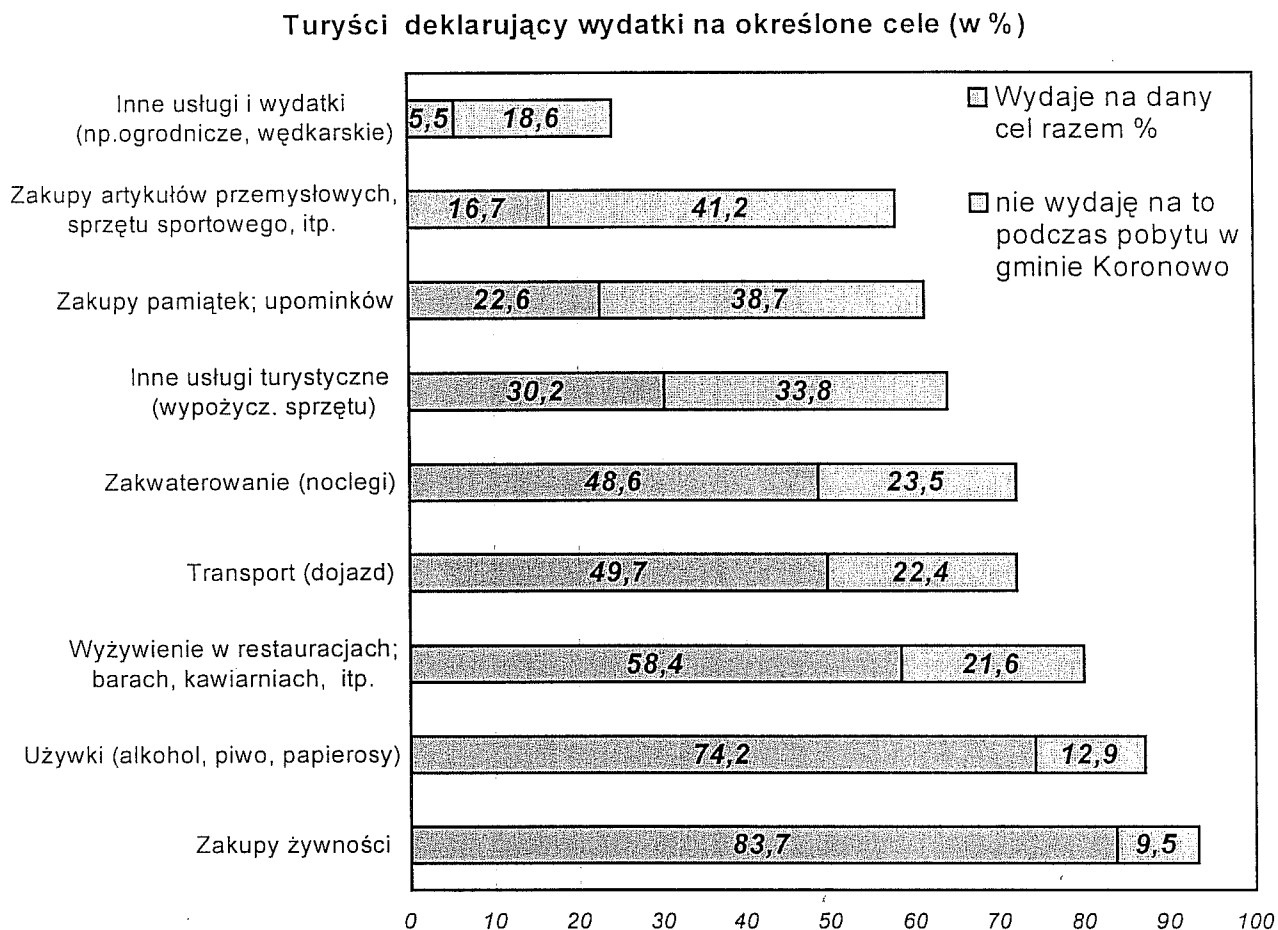
Bardzo ważnym i złożonym zagadnieniem jest oddziaływanie ruchu turystycznego na lokalny rynek, w tym skala i struktura zakupów i usług z jakich korzystają turyści na miejscu.

Poniższy wykres przedstawia ogólną procentową strukturę deklarowanych wydatków turystów. Zdecydowanie przeważają wydatki związane z wyżywieniem, w tym na zakupy żywności wydaje 83,7%, a ponadto na wyżywienie w restauracjach itp. punktach gastronomii: 58,4%. Na drugim miejscu wśród wydatków turystów są tzw. używki (alkohol; piwo, papierosy). Wydaje na to 74,2 % turystów przebywających na Ziemi Koronowskiej. Nieco mniej niż połowa badanych wydaje na zakwaterowanie.

Z kolei niewielki procent turystów wydaje pieniądze (podczas pobytu tutaj) na zakupy artykułów przemysłowych oraz inne usługi czy zakupy np. wędkarskie.

Nieco inaczej przedstawia się struktura wydatków ujęta kwotowo (w zł). Dla ułatwienia szacunków wydatków respondenci mogli je podawać w odniesieniu do okresów dłuższych (roku; miesiąca; powyżej 7 dni) jak i krótszych (weekendu; do 7 dni).

Wykres 8. Odsetek turystów wydających na określone cele podczas pobytu w gm. Koronowo.

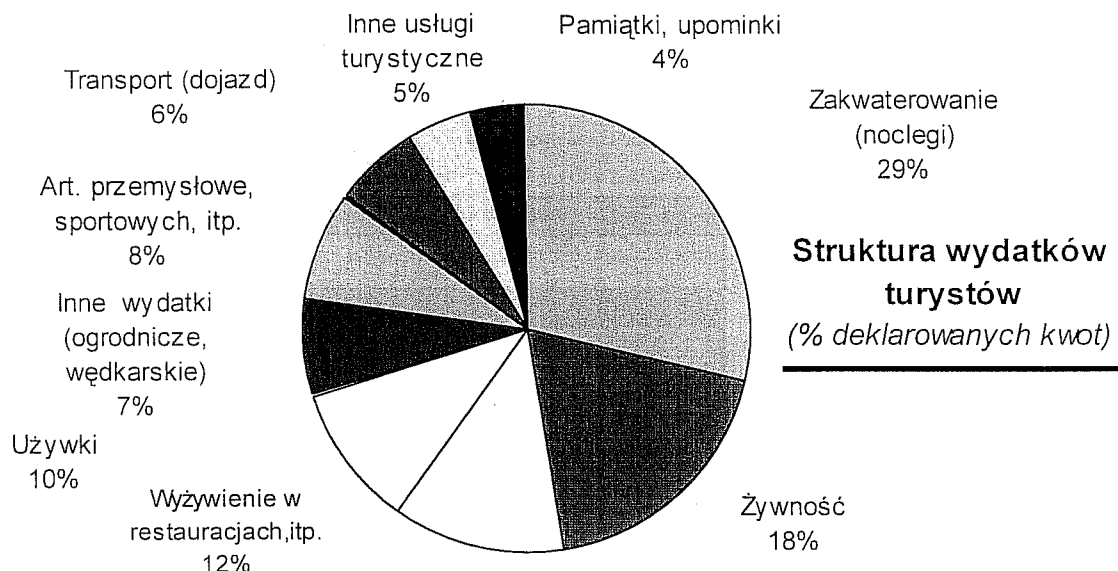

Kwotowo największe wydatki ponoszone są na zakwaterowanie – noclegi. Jak widzimy na wykresie na stronie 12a, jest to kwota rzędu 560-570 zł miesięcznie i rocznie. Można przyjąć, że dotyczy ona kosztów zakwaterowania podczas dłuższego - urlopowego pobytu. W czasie weekendu wynosi ona 64 zł, podczas kilkudniowego (do 7 dni) pobytu ok. 140 zł. Kwoty te odpowiadają realnym w 2002 r. cenom za noclegi na kwaterach.

Na drugim miejscu, pod względem wielkości wydatkowanych kwot, znajdują się najpowszechniejsze wydatki na żywność. Miesięcznie wynoszą one ok. 340 zł, podczas weekendu 58 zł, a w czasie kilkudniowego pobytu ok. 80 zł. Nieco mniejsze kwoty wydawane są przez turystów na posiłki w restauracjach, barach kawiarniach itp. (odpowiednio: 242 zł; 51 zł i 61 zł). Sporo wydają turyści także na użytki: prawie 184 zł miesięcznie i ok. 50 zł podczas kilkudniowego pobytu. Stosunkowo najmniej wydają na zakupy pamiątek, inne usługi turystyczne (np. wypożyczenie sprzętu).

Uśredniona struktura wydatków (obejmująca wydatki w krótszych i dłuższych okresach pobytu) przedstawiona jest na poniższym wykresie kołowym.

Wykres 9. Struktura % wydatków ponoszonych przez turystów podczas pobytu w gminie Koronowo

Jak widzimy dwie podstawowe kategorie wydatków: zakwaterowanie (noclegi) oraz wyżywienie (łącznie: zakupy żywności i wyżywienie w restauracjach, barach itp.) są wielkością jednakową i stanowią po 29 % wszystkich wydatków turystów. Pozostałe mają już zdecydowanie mniejszy w nich udział: używki 10%, artykuły przemysłowe ok. 8 %., itd.

Ważne dla analizy wydatków jest ich zróżnicowanie w dwóch grupach: turystów i rezydentów.

Wykres 10 pokazuje najważniejsze różnice. Pierwsza dotyczy znaczących wydatków rezydentów ponoszonych w związku z posiadaniem domku. stanowią one 1/5 wszystkich wydatków tej grupy, bo ponad 20 %. Interesujące różnice dotyczą też znacznie wyższego udziału wydatków na żywność i transport w tej grupie, ale niższego na zakup artykułów przemysłowych; pamiątki i inne usługi turystyczne. Oczywistym jest też zdecydowanie mniejszy udział wydatków na zakwaterowanie i wyżywienie w restauracjach.

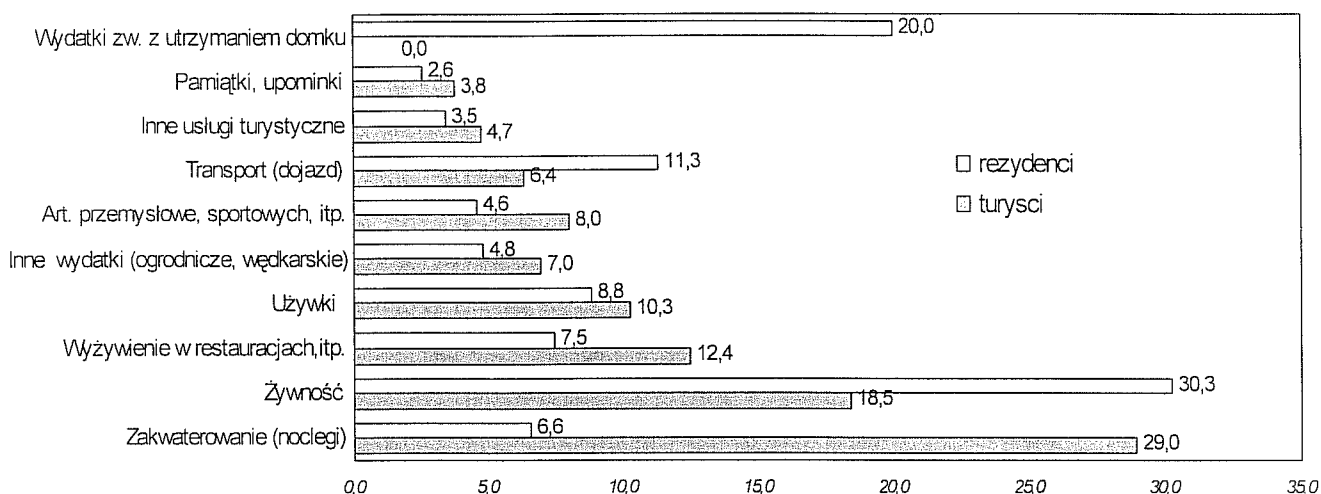
Generalnie dane te potwierdzają obserwacje mówiące o zaopatrywaniu się rezydentów w różne artykuły (poza świeżą żywnością) poza gminą Koronowo (głównie w Bydgoszczy) i ich dużej samowystarczalności w zakresie usług.

Pełniejszy obraz struktury wydatków obu grup daje wykres 10.

Czytamy go (np.): z całości (100%) wydatków podczas pobytu w gm. Koronowo turyści wydają na żywność 18,5% a rezydenci 30,3 %; na utrzymanie domku: turyści wydają 0%, rezydenci 20%, itd.

Wykres 10.

Porównanie (%) struktury wydatków turystów i rezydentów

Strukturę kwotową wydatków obu tych grup (turystów i rezydentów) w różnych przedziałach czasowych przedstawiają kolejne dwa wykresy (10a i 10b) analizujące to zagadnienie. Ich pełniejsza analiza będzie uzasadniona w oddzielnym problemowym studium

Kolejny wykres pokazuje strukturę deklarowanych wydatków na tle tych, których turyści i rezydenci nie ponoszą przebywając w gminie Koronowo (respondenci dodatkowo to potwierdzali: pyt. T 14 i R 18). Wykres należy czytać (np.): zakupów żywności dokonuje w gminie Koronowo 97,4% rezydentów i 83,7% turystów, itd.

Zwróćmy też uwagę na interesujące różnice w wydatkach obu grup, szczególnie duże w kategorii wydatków na zakup artykułów przemysłowych; (oczywiście) zakwaterowania i wyżywienia, ale i usług turystycznych. Zbieżne są one ze strukturą kwot wydatków (wyk.10).

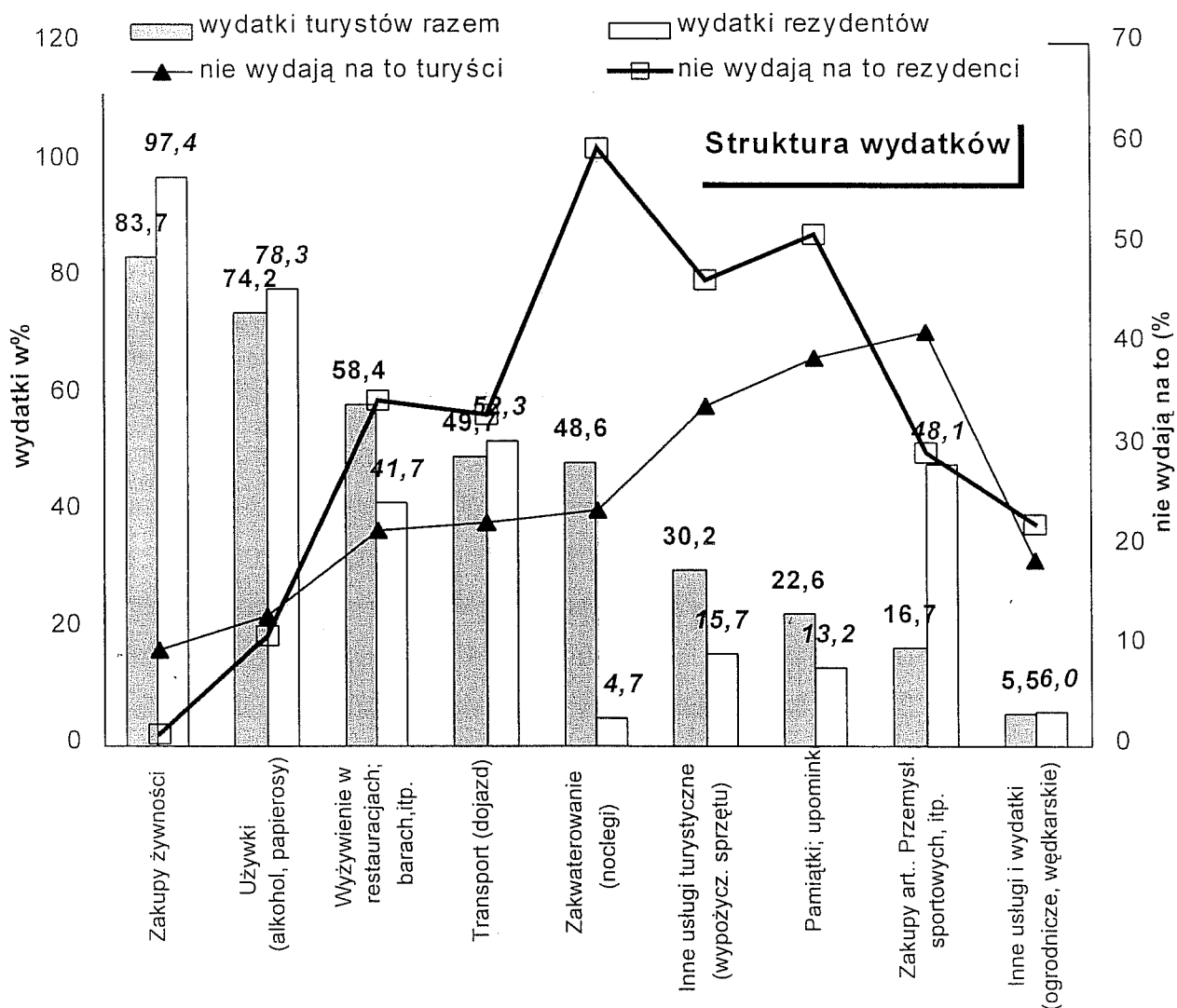
Ze względu na sposób pozyskiwania danych o wydatkach i korzystaniu (bądź nie) z określonych usług przez turystów i rezydentów, przedstawione tu dane można traktować jedynie jako szacunkowe. Pozwalają się one jednak zorientować w podstawowych relacjach i zależnościach w tej dziedzinie. Problematyce ekonomicznych aspektów ruchu turystycznego poświęcić trzeba z pewnością szczególną uwagę. Dane z naszych badań mogą być do tego przydatne. Wymagają jednak pełniejszej i szerszej prezentacji i uwzględnienia innych ekonomicznych wskaźników i zmiennych³.

³ Powinny być podjęte w odrębnym studium –raporcie, który wykracza jednak poza ramy tego projektu. Mamy nadzieję, że takowy zostanie jednak zrealizowany.

Tu ograniczamy się do podstawowych danych i parametrów.

Kontynuacją i dopełnieniem analizy są wykresy przedstawiające strukturę wydatków turystów oraz rezydentów.

Wykres 11.

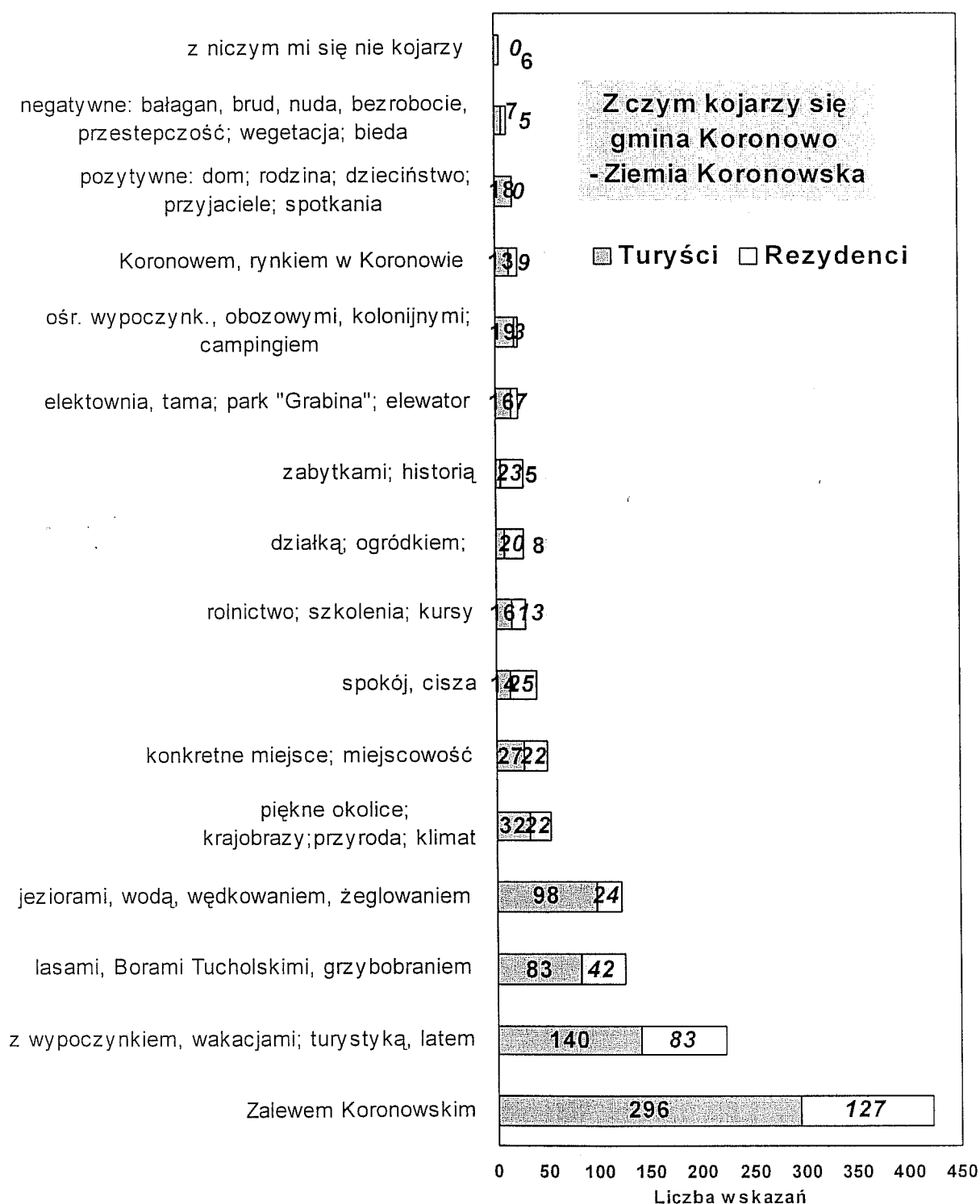

Porównaj dane nt. usług świadczonych przez mieszkańców Koronowa i gotowości do tego (aneks)

III. Opinie i oceny

Punktem wyjścia do prezentacji najobszerniejszej części badań dotyczących opinii i ocen może być odpowiedź na pytanie o to z czym kojarzy się przede wszystkim gmina Koronowo i Ziemia Koronowska. Wyniki odpowiedzi z obu grup (T+R) przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Skojarzenie gminy Koronowo, Ziemi Koronowskiej (liczna wskazań)

Skojarzenie z Zalewem Koronowskim zdominowało wszystkie inne. Na drugim miejscu wymieniane były takie skojarzenia, jak: lato; wypoczynek, turystyka wakacje, itp.; na trzecim lasy; grzyby Bory Tucholskie.

Dominujące skojarzenia to ważna informacja przy tworzeniu i promowaniu produktów turystycznych, zwłaszcza budowaniu marek lokalnych produktów.

Jednym z kluczowych było pytanie o rzeczy szczególnie ważne dla turystów przybywających na Ziemię Koronowską. Poniżej (tabela 18) przedstawiamy odpowiedź na to pytanie respondentów ze wszystkich trzech badanych grup: turystów, rezydentów oraz mieszkańców gminy Koronowo.

Tabela 18.

Co jest szczególnie ważne dla turystów i wczasowiczów przybywających na Ziemię Koronowską		zdaniem respondentów z grupy:			różnica pkt. %		
l. p	Kategorie odpowiedzi	turystów	rezydentów	mieszkańców	T/R	T/M	R/M
1	spokój; cisza; relaks; izolacja	52,1	62,2	55,2	-10,1	-3,1	7,0
2	bezpieczeństwo	32,5	60,0	41,1	-27,5	-8,6	18,9
3	możliwości uprawiania sportów wodnych i hobby	31,7	9,4	20,2	22,3	11,5	-10,8
4	możliwość rozrywki i zabawy	28,8	11,7	14,7	17,2	14,1	-3,1
5	piękna nieskażona przyroda; środowisko	24,3	22,8	17,8	1,6	6,5	5,0
6	możliwości taniego pobytu	23,3	3,9	32,5	19,4	-9,2	-28,6
7	stan sanitarny, czystość, porządek	22,0	29,4	36,8	-7,5	-14,9	-7,4
8	kontakty z ludźmi; nowe znajomości;	11,6	2,2	3,7	9,4	8,0	-1,5
9	dobrze zaopatrzenie w art. spożywcze, żywność	11,1	36,1	4,9	-25,0	6,2	31,2
10	dobra informacja turystyczna; oznak. miejsc i tras	8,2	8,3	14,1	-0,1	-5,9	-5,8
11	możliwość spędzania czasu w niepogodę	6,3	12,8	12,3	-6,4	-5,9	0,5
12	pomoc i opieka medyczna	6,3	5,0	7,4	1,3	-1,0	-2,4
13	dobra gastronomia	6,1	1,1	2,5	5,0	3,6	-1,3
14	możliwości zwiedzania miejsc, obiektów, zabytków	5,6	3,3	12,9	2,2	-7,3	-9,6
15	dobra komunikacja i telekomunikacja	5,6	3,9	5,5	1,7	0,0	-1,6
16	komfort i wygoda	4,2	3,3	4,3	0,9	-0,1	-1,0
17	atrakcyjna oferta usług turystycznych	3,2	11,1	3,7	-7,9	-0,5	7,4
18	możliwość uczestniczenia w imprezach, koncertach	2,1	1,1	1,8	1,0	0,3	-0,7

W tabeli uwzględniono w zasadzie tylko kategorie, które uzyskały ponad 10 wskazań we wszystkich trzech grupach respondentów w odpowiedzi na pytanie o 3 najważniejsze czynniki. W ten sposób uzyskaliśmy hierarchię 18 czynników uporządkowanych według ważności. Jak widzimy „kolejność ważności” poszczególnych kategorii jest generalnie podobna chociaż różni się istotnie w kilku z nich. We wszystkich trzech grupach respondentów (T;R;M) za najważniejsze uznane zostały takie czynniki jak spokój, cisza, możliwość relaksu i wypoczynku.

Także co do drugiego czynnika panowała zgodność. Jest nim w powszechnej opinii bezpieczeństwo. Trzeba jednak zwrócić uwagę na różnicę wag (%) pomiędzy grupą turystów a rezydentów wynoszącą aż 27,5 pkt. %.

Kolejne pozycje są już różne w każdej z grup respondentów. Przykładowo dla turystów szczególnie ważna jest możliwości uprawiania sportów wodnych i hobby (31,7%), dla rezydentów dobre zaopatrzenie w artykuły spożywcze, żywność itp. (36,1%); dla mieszkańców zaś stan sanitarny; porządek i czystość (36,8 %). Pozostałe dane zawiera tabela 18. Na załączonych wykresach (zobacz wykres 18a) widać przejrzystość wszystkie różnice w preferencjach i opiniach trzech badanych grup respondentów.

Pamiętajmy, że pytanie dotyczyło tego, co jest ważne dla turystów i wczasowiczów. Jego wyniki powinny być jednym z ważnych źródeł informacji przy tworzeniu ofert dla poszczególnych, już znaczących grup turystów, oraz kreowaniu nowych propozycji; produktów turystycznych celem oddziaływania na lokalny rynek w tej dziedzinie.

Dopełnieniem tych informacji są wyniki odpowiedzi na kolejne pytania ankiety dotyczące atrybutów: atrakcyjnych i słabych stron gminy Koronowo w opinii turystów; rezydentów i mieszkańców. Tu również widzimy bardzo istotne podobieństwa (zgodności) opinii, ale i różnice pomiędzy opiniami i ocenami poszczególnych grup.

Pełny wykaz odpowiedzi zawiera tabela 19. Zaakcentujmy tylko najważniejsze zależności: Zalew Koronowski, utożsamiany najczęściej z wodą, miejscem spędzania czasu; rekreacji etc. jest tym „czynnikiem” który ogniskuje większość atrybutów gminy Koronowo atrakcyjnych i przyciągających turystów (wskazuje nań prawie połowa – 47,8 % wszystkich respondentów). Jeśli dodamy do tego czynniki bezpośrednio z nim związane; uwarunkowane nim lub „podobne” (środowisko naturalne, piękno przyrody, krajobrazu, itp. wypoczynek nad wodą; możliwość rekreacji, rowerowej, pieszej; sporty wodne, kajakarstwo, żeglarstwo; wędkowanie, łowienie ryb), to suma ich we wszystkich kategoriach całkowicie dominuje wszystkie inne atrybuty i „argumenty” na rzecz atrakcyjności Ziemi Koronowskiej. Na drugim miejscu pod względem atrakcyjności, swoistym i głównym dopełnieniem Zalewu, wymieniane są lasy i związane z nimi możliwości rekreacji i spędzania czasu. Na kolejnych miejscach, z kilkunasto -procentowym poparciem, znajdują się takie czynniki jak: atrakcyjne położenie; mikroklimat; cisza i spokój; ośrodki wypoczynkowe. Znaczące są różnice w opiniach pomiędzy turystami i mieszkańcami odnośnie walorów historycznych i zabytków Ziemi Koronowskiej oraz atrakcyjności lokalnych OW. Świadczyć one mogą zarówno o różnej znajomości przedmiotu oceny jak i odmiennych punktach odniesienia i skalach obu grup. Całość zależności przedstawia tabela 19, oraz wykres 13, który pokazuje 13 najważniejszych kategorii - atrybutów atrakcyjności gminy Koronowo.